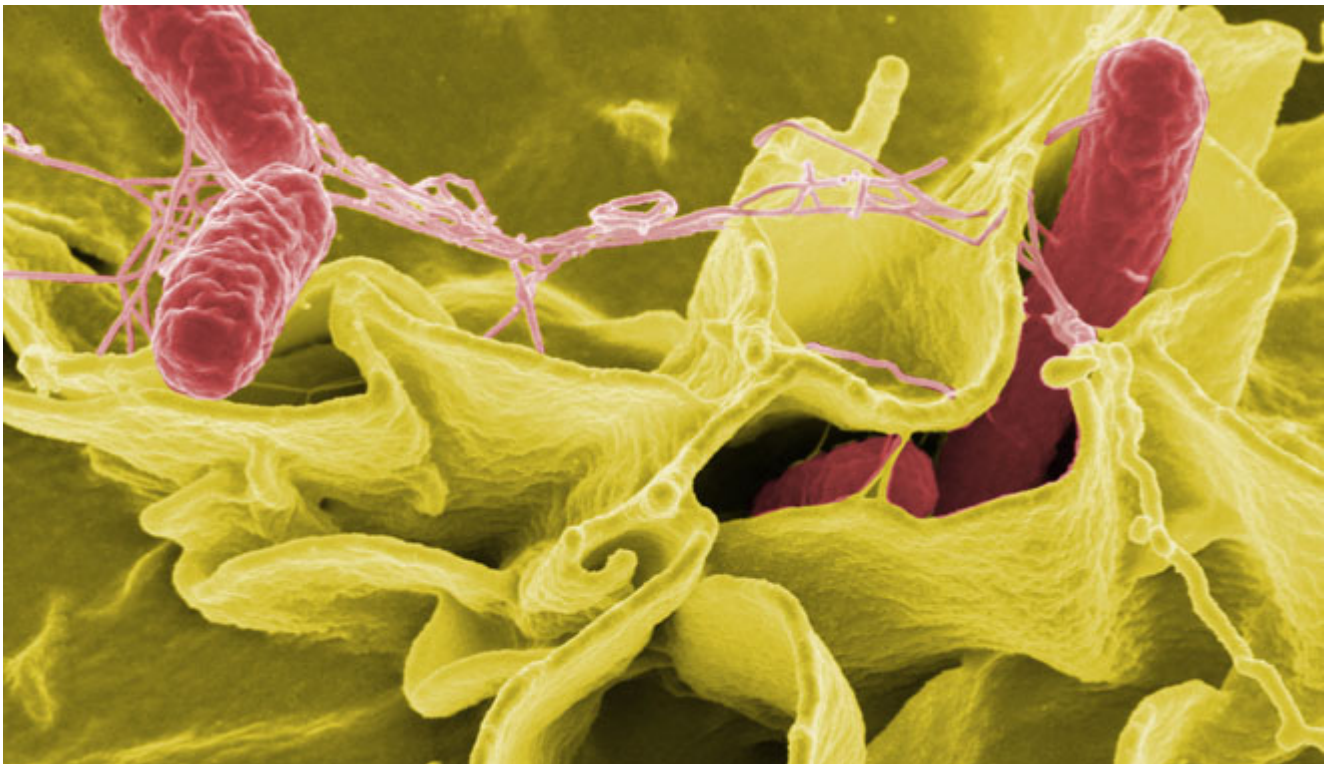

Σύγχρονη βιοϊατρική έρευνα και Ορθόδοξη θεολογική προσέγγιση (αρχιμ. Αλέξιος Σαμαρτζής, Γεωπόνος & Θεολόγος, Εκπαιδευτικός στο 1ο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Φωτ.: Rocky Mountain Laboratories, NIAID, NIH

Η σύγχρονη βιοϊατρική έρευνα, έτσι όπως εξελίσσεται, δεν ακουμπάει μόνο στο σώμα του ανθρώπου, αλλά το διαμορφώνει και υπόσχεται να του προσδιορίζει τα

χαρακτηριστικά. Επί πλέον επηρεάζει άμεσα τις βασικές σχέσεις του ανθρώπου με το περιβάλλον, την κοινωνία, τον εαυτό του, τον Θεό. Παρεμβαίνει μπορούμε να πούμε ακόμη και στην ψυχή του, στον πυρήνα της ανθρώπινης υπόστασης, σε τέτοιο βαθμό ώστε θα μπορούσε ουσιαστικά να επιδράσει και στις σχέσεις της ψυχής με τον Θεό. Αναντίρρητα η Εκκλησία έχει λόγο σ' αυτό. Γι' αυτό και καλείται να προσφέρει μαρτυρία Ορθόδοξης Βιοηθικής[12].

Γενικά πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την ορθόδοξη διδασκαλία όλος ο κόσμος δημιουργήθηκε από τον Θεό και διευθύνεται από την άκτιστη ενέργειά Του, ο δε άνθρωπος είναι δημιουργημένος κατ' εικόνα Θεού και πρέπει να φθάσει στο καθ' ομοίωση. Σύμφωνα με τον σύγχρονο Θεολόγο της Εκκλησίας μας, Μητροπολίτη Ναυπάκτου κ. Ιερόθεο, θα μπορούσαμε να σημειώσουμε τρεις φράσεις που δείχνουν ότι ο Θεός είναι Κύριος του κόσμου.

Η μία φράση είναι «ex nihilo», που σημαίνει ότι ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο από το μηδέν. Πριν από την δημιουργία του κόσμου δεν υπήρχε ούτε χρόνος ούτε χώρος. Επομένως, η βιολογία και η γενετική μηχανική δεν μπορούν να δημιουργήσουν κάτι από το μηδέν, αλλά εργάζονται στην ήδη υπάρχουσα ύλη, μέσα στην οποία υπάρχει η ενέργεια του Θεού.

Η δεύτερη φράση είναι «imago mundi», που σημαίνει ότι ο άνθρωπος, ενώ είναι κτίσμα, αποτελείται από σώμα και ψυχή και είναι ο συνδετικός κρίκος μεταξύ των νοερών πνευμάτων και της κτίσεως, είναι εικόνα όλης της κτίσεως. Και με αυτήν την έννοια θα πρέπει να αναγάγει την κτίση στον Θεό. Οπότε, ο χωρισμός της ψυχής από το σώμα που γίνεται με τον θάνατο δεν είναι φυσική κατάσταση, ούτε η ενασχόληση μόνο με το σώμα είναι φυσική κατάσταση του ανθρώπου.

Η Τρίτη φράση είναι «imago Dei», που σημαίνει ότι ο άνθρωπος είναι κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση Θεού και οδηγείται προς την ένωσή του με τον Θεό με την συνέργεια, δηλαδή την ενέργεια του Θεού και την συνέργεια την δική του. Επομένως, η φυσική κατάσταση του ανθρώπου είναι, με την δική του ελευθερία, να γίνεται κοινωνός του Τριαδικού Θεού, οπότε δεν εξαντλείται μόνον στο ενθάδε, αλλά κινείται και προς το επέκεινα, την προσωπική σχέση με τον Θεό[13].

Είναι αναγκαίο στο σημείο αυτό να διευκρινίσουμε ότι η έρευνα γενικά και ειδικότερα η επιστημονική αναζήτηση νέων μεθόδων και νέων εφαρμογών που αφορούν στη βελτίωση της ζωής του ανθρώπου εντάσσονται στη δυνατότητα που ο ίδιος ο Θεός έχει δώσει στον άνθρωπο να αναζητά και να δημιουργεί.

Η τεχνολογία και κατ' επέκταση η βιοτεχνολογία βρίσκουν τη θεολογική τους δικαίωση στη δυνατότητα που αυτός ο Θεός έδωσε στους πρωτόπλαστους να εργάζονται και να φυλάσσουν τον παράδεισο (Γεν. 2:15). Η δημιουργικότητα είναι συνυφασμένη με τη φύση του ανθρώπου, ο οποίος, ως εικόνα του Θεού (Γεν. 1:27) και ως ελεύθερο πρόσωπο έχει μια μοναδικότητα στο στερέωμα του κτιστού κόσμου. «Και έπλασεν ο Θεός τον άνθρωπον χούν από της γής και ενεφύσησεν εις το πρόσωπον αυτού πνοήν ζωής, και εγένετο ο άνθρωπος εις ψυχήν ζώσαν»(Γεν. 2:7). Ο άνθρωπος ως «ψυχή ζώσα» είναι δημιουργικό πνεύμα, έχει δηλαδή στη φύση του κάτι από τη θεία δημιουργικότητα. Αυτό είναι πράγματι ευλογία, τη σημασία της οποίας αναγνωρίζει και εξαίρει η ορθόδοξη θεολογία. Ωστόσο ο άνθρωπος ως ελεύθερο πρόσωπο οφείλει να λειτουργεί κριτικά. Αν η δημιουργικότητα είναι ανεξέλεγκτη και άκριτη, τότε παύει να είναι ολοκληρωμένη και αυθεντική[14].

Έτσι παρατηρείται μία παράχρηση του όρου αυτεξούσιο ή ελεύθερη βούληση που χάρισε ο Θεός στην κορωνίδα της δημιουργίας, τον άνθρωπο. Αντί ο άνθρωπος να αναφέρει και να αναγάγει την κτίση στον Δημιουργό, αυτονομείται, κυρίως λόγω του εγωισμού, και τελικά παρεκκλίνει της πορείας του που είναι η κατά χάριν θέωση και σωτηρία μας. Η σωτηρία μας κατά το ανθρώπινον δεν είναι ούτε διανοητική ούτε συναισθηματική· είναι βουλευτική. Με την ελεύθερη βούλησή μας συνεργάζεται η χάρις του Θεού. Το άβατο της ανθρώπινης αυτεξουσιότητας όμως όλο και παραβιάζεται από τη σύγχρονη βιοϊατρική έρευνα και περιορίζεται ο ζωτικός χώρος του[15]

12 Μητρ. Μεσογαίας κ. Νικολάου, «Ελεύθεροι από το γονιδίωμα», εκδ. Σταμούλη, σ.27

13 Βλ. Μαρίνας Robb, ομιλία με τίτλο Ζητήματα βιοθικής, ορθόδοξη προσέγγιση και προβληματισμοί, στο Διορθόδοξο Κέντρο της Εκκλησίας της Ελλάδος, Ιεράς Μονής Κοιμήσεως Θεοτόκου Πεντέλης.

14 Βλ. Σκουτέρη Κων/νου, ομότιμου καθηγητού πανεπιστημίου Αθηνών, «Βιοηθική και το ήθος της Ορθοδοξίας».

15 Μητρ. Μεσογαίας κ. Νικολάου, «Ελεύθεροι από το γονιδίωμα», εκδ. Σταμούλη, σ.32

Παρατήρηση: το παρόν άρθρο είναι το τρίτο μέρος της εισήγησης του Αρχιμ. Αλέξιου Σαμαρτζή, Γεωπόνου και Θεολόγου, αναπληρωτή καθηγητή στο 1ο ΕΠΑΛ Λιβαδειάς, με τίτλο «Βιοηθική και Ορθόδοξη Θεολογία», στην Επιστημονική

Ημερίδα «Φιλοσοφία, Φυσικές Επιστήμες, Βιοηθική», που διοργανώθηκε από τη Διεθνή Επιστημονική Εταιρία Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας και την Ένωση Ελλήνων Φυσικών, στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, στις 12/11/2014.

Το δεύτερο μέρος μπορείτε να το διαβάσετε [εδώ](#)